

Gabriel Custurea, Mihai Dima, Gabriel Talmațchi, Ana-Maria Velter with the contribution of Gheorghe Papuc and Ionel Matei, *Coin hoards of Dobrudja I*, Editura Ex Ponto, Constanța 2007, 297 p. (cu ilustrații incluse în text), ISBN 978-973-644-710-5

Lucrarea, apărută cu sprijinul financiar al cunoscutului colecționar Ionel Matei, reprezintă primul volum dintr-o serie ce are anunțate cinci, serie coordonată de cercetătorul constănțean Gabriel Custurea. Aceasta este o culegere de studii independente, în care sunt tratate tezaure din colecțiile Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, ale Institutului de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, ale Muzeului Național de Istorie a României și din unele colecții particulare.

În primul dintre studii, *Tezaurul de semne premonetare descoperit în Constanța (județul Constanța)* (p. 11 – 35), realizat de Gabriel Talmațchi și Gheorghe Papuc, sunt prezentate 141 de piese descoperite într-o *olpe*, în apropierea Parcului Catedralei, deci în incinta anticului Tomis. Acestea sunt împărțite în două categorii: 125 de exemplare au avut de la început destinația de semne premonetare (frunze lanceolate din bronz) iar 16 au fost adaptate ulterior acestei funcții (vârfuri de săgeți cu două sau trei muchii, cu sau fără spin, umplute sau nu cu plumb). Autorii raportează semnele premonetare la sistemul ponderal al epocii, făcând trimiteri și la alte descoperiri de acest gen din situri din nord-vestul și vestul Mării Negre și datează tezaurul în discuție în a doua jumătate a sec. VI sau în prima jumătate a sec. V a. Chr.

În al doilea studiu, *Cinci tezaure de monede romane republicane și imperiale timpurii descoperite în Dobrogea* (p. 37 – 81), redactat de Gabriel Talmațchi, sunt prezentate trei tezaure de denari republicani (provenite de la Lipnița, Slava Rusă și Tuzla) și două ce conțin denari republicani și imperiali (de la Rachelu și Costinești). Cu excepția ultimului, celelalte tezaure au mai fost publicate de Gabriel Talmațchi într-o lucrare recentă (*The Roman republican coin in Dobrudja*, Cluj-Napoca 2006), în care piesele nu sunt însă ilustrate. Tezaurul de la Lipnița (15 piese) are ca *terminus ante quem* anul 136 a. Chr., cele de la Slava Rusă (șase piese) și Tuzla (20 piese) anii 32 – 31 a. Chr., cel de la Rachelu (76 piese – 75 republicane și una imperială) anul 8 p. Chr, iar cel de la Costinești (57 piese – 47 republicane și zece imperiale) anii 77 – 78 p. Chr. În ceea ce privește tezaurul de la Rachelu, acesta a fost descoperit în trei etape și conține 82 de piese; monedele găsite în prima etapă (cinci denari republicani și unul de la Nero), publicate de autor în prima lucrare, nu se mai regăsesc în cea de față.

Următoarele două contribuții, *Un tezaur de monede de bronz descoperit la Mangalia* (p. 83 – 90) și *Un tezaur de monede tomitane din bronz descoperit la Constanța* (p. 91 – 103) aparțin lui Mihai Dima și Gabriel Talmațchi. În primul sunt prezentate 13 piese (patru sesterti, doi dupondi și șapte ași) datate între domniile împăraților Claudius I și Marcus Aurelius iar în cel de-al doilea 24 de monede (tetrassaria și triassaria) datate de la Caracalla până la Maximus.

În al cincilea studiu, *Un tezaur descoperit la Valul lui Traian (secolul X)* (p. 105 – 113), redactat de Gabriel Custurea și Ionel Matei, sunt prezentați 8 solidi (dintr-un tezaur ce conținea

cca. 50 de piese), emiși de Constantin VII (asociat cu Roman II), ce se încadrează în același tip. Studiul este însoțit de un catalog al tuturor monedelor emise de Constantin VII descoperite în Dobrogea.

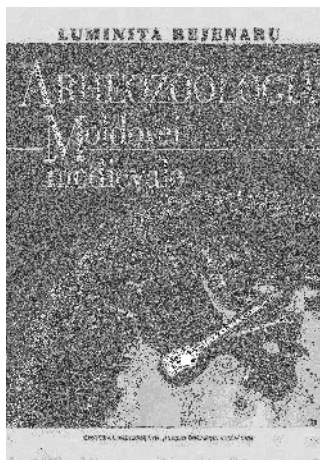
Cea mai consistentă contribuție la acest volum o reprezintă studiul redactat de Ana-Maria Velter și G. Custurea, *Tezaure de monede medievale din secolele XVI – XVII descoperite în Dobrogea* (p. 115 – 293). Cei doi autori prezintă cinci tezaure de monede din argint și aur, descoperite la Babadag (16 exemplare), Cotu Văii (70 exemplare), Silistra (21 exemplare) și Eforie Sud (două tezaure – unul cu 84 exemplare, din care două de aur iar celălalt cu 124 exemplare), emise de diverse state europene: Spania, Provinciile Unite, Polonia, statele germane, cele italiene). Studiul este însoțit de un bogat material auxiliar (tabele, grafice) și de ample comentarii referitoare la circulația monetară în epocă.

Aproape toate piesele prezentate în acest volum sunt ilustrate (cu fotografii de bună calitate); excepțiile sunt constituite de denarii republicani și imperiali din tezaurul de la Costinești și de o parte a semnelor premonetare de la Constanța.

Lucrarea *Coin hoards of Dobrudja* este utilă tuturor specialiștilor, însă ar fi de dorit ca numismații români să ajungă la publicarea unitară a monedelor (pe colecții, pe unități administrativ-teritoriale sau pe perioade istorice), știut fiind faptul că, în ultimul deceniu, au fost începute mai multe serii dedicate materialului numismatic (fie că este vorba de tezaure sau de piese izolate), însă publicarea acestuia este foarte diferită.

Dorel Paraschiv

Luminița Bejenaru, Arheozoologia Moldovei medievale, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2006, 282 p.

Lucrarea reprezintă tema de cercetare a d-nei conf. dr. Luminița Bejenaru în cadrul grantului „Arheozoologia Moldovei Medievale”, finanțat de Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior și reprezintă aprofundarea unuia din subiectele abordate în lucrarea „Arheozoologia secolelor XI-XVII pentru teritoriul României”.

În introducere, este subliniată importanța arheozoologiei în cadrul cercetărilor interdisciplinare, valorificarea științifică a materialului osteologic și sunt enumerate obiectivele urmărite în programul de cercetare al Laboratorului de Morfologie Animală din cadrul Facultății de Biologie a Universității „A.I. Cuza”, continuate de o prezentare a structurii lucrării

Primul capitol, *Cadrul general de studiu* (p. 7-19), cuprinde istoricul cercetărilor, cu o trecere în revistă a primelor studii și ai principalilor cercetători de la școala ieșeană, care au întreprins numeroase cercetări asupra resturilor faunistice rezultate în urma săpăturilor arheologice. Cadrul geografic și istoric se referă la caracterizarea geografică a spațiului ce se întinde între Carpații Orientali și Nistru, un cuprinzător cadru istoric privind teritoriul Moldovei în perioada medievală; se continuă cu regionalizarea